

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 12 Април 2012 12:36

През април 1962 г. Политбюро на ЦК на БКП начело с Тодор Живков тихомълком взима решение да закрие едно своето тайно, уродливо творение, което създава през 1959 г. - лагера край Ловеч и неговото женско подразделение край с. Скравена. Причината е, че в партийната върхушка гръмва скандал за убийствата в лагерите и това застрашава властта на Живков.

Сайтът **desebg.com** припомня в поредица, малко известни или забравени факти за последните лагери на комунизма. Материалите са част от документалната книга на журналиста Христо Христов [„Секретното дело за лагерите”](#) (1999).

В [част 1](#) от поредицата беше представена политиката на комунистическото управление след 9 септември 1944 г. за създаване на концлагери в страната и въдворяването на „политически опасни лица” в тях, както и на хора, оценявани от ДС като потенциални врагове на „народната власт”.

[Част 2](#) е посветена на началото на лагера край Ловеч през 1959 г. В нея се осветляват разпорежданията на близкия на Тодор Живков зам.-министър на вътрешните работи ген. Мирчо Спасов за създаването на изключително тежък и жесток режим.

В [част 3](#) са описани едни от най-зловещите убийства, извършени в лагера – тези на известния музикант Александър Николов – Сашо Сладура, на бащата на певицата Богдана Карадочева – търговеца Иван Карадочев и на бившия депутат от БЗНС „Никола Петков” Любен Боянов.

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 12 Април 2012 12:36

В част 4 се проследява как зам.-министърът на вътрешните работи Мирчо Спасов, ръководството на затвора в Белене и това на лагера край Ловеч създават секретна система, с която заличават следите от убийствата, като се разпореждат трупове на жертвите да не се връщат на близките, а да се заравят на един от островите край Белене.

"Традицията"

За да запази в пълна тайна убийствата в лагера още от началото е било възприето да не се връщат трупове на близките. Петър Гогов твърди, че телата не са връщани, а са заравяни на остров Предела по нареждане на ръководството на МВР.

"След като станах началник на Трудовата група аз продължих традицията. Процедурата ми бе предадена от предишния началник о. з. полк. Тричков. Сега оценявам това като неморално и противозаконно, но такова е било нареждането. Полк. Тричков ми каза: Така наредиха от ръководството на МВР", посочва Гогов.

Николай Газдов дава бегли пояснения: „На никой от почиталите не е правена аутопсия. Погребвахме ги на едно островче близо до големия остров Белене, струва ми се, че се казваше Предела. Защо не се връщаха трупове на близките не мога да кажа”.

Оцелелите лагеристи описват как се е процедирало с тленните останки на жертвите. Практика е била, когато трулове на убити на кариерата са пренасяни в лагера, завити в сламеник, да се оставят до тоалетните и на сутринта да ги откарват за Белене с "Молотовка". През лятото на 1961 г. началникът на затвора в Белене Никола Томов Николов (баща на журналиста Тома Томов, водач на листата на БСП в 1-ви МИР Благоевград на парламентарните избори през март 2017 г. и депутат в 44-то Народно

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 12 Април 2012 12:36

събрание, б.а.), изготвя следната докладна записка до МВР "относно починали въдворени, които се заравят на о. Предела". В нея се казва:

"Това става твърде явно и открито. С камиона, който е известен на цялото с. Белене и на всички служители и затворници, се докарва трупа в един чувал – сламеник. Камионът спира до моста пред щаба на затвора, стоваря се трупа в една лодка, която се прикачва за моторница "Чавдар" и заминава за острова. При пристигането на камиона затворниците казват "пристигна колетна пратка от Ловеч".

Затворникът, който ги заравя се нарича Канто и му казват "погребална агенция Канто". Това почти явно заравяне на трупове на въдворените, изхождайки от това, че селото е католическо, че много от служителите в затвора са от същото и не пазят тайна, може да се ползва от врагове, за да се навреди на престижа на нашата Народна власт. От шофьора на колата или от пътуващи с него служители се научават даже имената на починалите и "данни" кой друг е втасал и ще бъде докаран със следващата пратка..."

Прикриването на следите от убийствата

Следва предложение как да по-прикрито да се заравят трупове. На 15 август 1961 г. от МВР изпращат лично, строго секретно писмо до началника на Трудовата група-Ловеч Петър Гогов. Върху писмото Мирчо Спасов е сложил следната резолюция: " *Бързо, веднага да се сложи край на тия демонстрации и вреден шум с трупове на починалите в Трудовата група-Ловеч при пренасянето и заравянето им!*"

Отделно Мирчо Спасов пише до началника на Окръжно управление на МВР-Ловеч Кирил Александров и Петър Гогов дословно:

"Да се спазва в известна тайна всеки случай поне при пренасянето и заравянето, макар, че няма нищо незаконно. Действайте от мое име и за стореното да ми се доложи".

Следвайки указанията, ръководството на лагера изготвя специална инструкция как да се процедира с трупите. Запазено е решение от 27 юли 1961 г., в което се посочва:

„За по-лесна манипулация при снемането на трупа от камиона, поставянето му в лодката, изваждането му от нея и отнасянето до гроба да се приготви един постоянен брезентов чувал с дръжки, в който се поставя увития в сламеник труп. Специално за изваждането на трупа от лодката да се приготви един улей от две дъски и по него да се извлича до брега. Да се подберат няколко затворници, бивши членове на партията, попаднали за катастрофи и други невулгарни престъпления, и на тях да се възложи да се занимават с погребението на умрелите. Ако за в бъдеще погребенията ще се извършват само от служители, то да се ангажират такива от надзорния състав на затвора и да пазят тайна.”

Близките на убитите са получавали единствено дрехите им, в повечето случаи окървавени, някоя и друга лична вещ и не винаги смъртен акт, издаден от Градския народен съвет в Ловеч.

При разпита пред прокуратурата през 1990 г. Тодор Живков се оправдава: „Не съм знаел по това време, че трупите не се връщат на близките им. Нечовешко е да не се връщат и кой и на какво ниво в разрез със законите в страната е взел това решение аз не зная. Преценявам го като неправилно и в нарушение на решението на ПБ на ЦК. Допускам, че близките на починалите са писали молби до мен, но не си спомням такива молби да са ми докладвани и аз да съм взимал решения по тях.”

Опитът да се открият костите през 1990 г.

През лятото на 1990 г. следственият екип по делото за лагерите предприема издирване на останките на жертвите. Започват разкопки в западната част на остров Предела.

Последните лагери на комунизма. Част 4: Конспирацията с труповете на жертвите

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 12 Април 2012 12:36

[REDACTED]